

Sivistysvaliokunta

VASTUUALUE: KOULUTUS, VARHAISKASVATUS JA VAPAA-AJANTOIMINTA
VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Sivistysosasto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia eri kohderyhmien saavutettavissa olevia varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluita omina palveluina, ostopalveluina tai tuettuina toimintoina. Kuntalainen voi olla itse mukana vaikuttamassa palveluita suunniteltaessa. Lasten ja nuorten kasvun, kehityksen, oppimisen ja viihtymisen kautta annamme eväät hyvään elämään.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari	
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Sivistysosasto on aktiivisesti mukana Lape-Akatemiassa.	Sipoo on osallistunut aktiivisesti Lape-Akatemian toimintaan.	
	Oppilashuollon henkilöstön edustajat osallistuivat aktiivisesti Lape-Akatemian toimintaan yhteistyössä SOTE-osaston edustajien kanssa.		
	Monipuolistamme palveluntuotantoa ja tuomme sen lähemmäksi asiakkaita.	Jokainen yksikkö on ottanut käyttöön vähintään yhden uuden asiakaslähtöisemmän palvelun.	
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Koronaepidemian seurauksena kaikki palvelualueet ovat joutuneet sopeuttamaan toimintojaan valtiovallan antamien rajoitusohjeiden mukaisesti. Varhaiskasvatuspalvelut: Virtuaalinen lapsiperhetyön kanava: KaikkiAlla, josta näkee kaiken lapsiperheille suunnatun palvelun Sipoossa. Koulutuspalvelut: etäopetuksen toteuttaminen: kaikilla perusopetuksen oppilailla on käytössään henkilökohtainen kannettava päätelaite Kirjastopalvelut: Kirjojen etävinkkaus Kulttuuripalvelut: Kulttuuritapahtumien suoratoisto Liikuntapalvelut: Liikunnan ohjaus suoratoistona Nuorisopalvelut: Digitaalisen nuorisotilan käyttöönotto Sipoon opisto: Etäopetuksen toteuttaminen		
Varhaiskasvatus Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.	Lapsiperhetoimijoiden verkostotapaamisten järjestäminen yhdessä asukkaiden, osastojen, järjestöjen ja seurakuntien kanssa palveluiden kehittämiseksi.	1 – 2 verkostotapaamista järjestetty vuoden 2020 aikana.	

<p>Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.</p>	<p>Verkostotapaamisia järjestetty ja saatu myös valmiiksi yhteinen sähköinen perhekeskusmalli, johon on keskitetty lapsiperheiden tarvitsemat palvelut samaan paikkaan.</p>	
<p>Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.</p>	<p>Kehittävän palautteen menetelmän tulosten perusteella kehitämme lasten leikin tukemista.</p>	<p>Henkilöstölle suunnattu Leikin tukemisen työkalupakki on valmis.</p>
<p>Koulutuspalvelut</p> <p>Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.</p>	<p>Vakiinnutamme yhteis-, samanaikais- ja tiimiopeettajuutta opetuksen järjestämisessä ja koulujen välisessä yhteistyössä.</p> <p>Oppilaitoksessa kaikki opettajat ovat toimineet yhteis-, samanaikais- ja tiimiopeettajana säännöllisesti lukuvuoden aikana lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla ja yhteistyöverkosto on luotu.</p>	
<p>Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.</p>	<p>Toiminta kuvataan tarkemmin koulujen lukuvuosisuunnitelmissa, joihin myös arvioidaan toiminnan toteutuminen. Sitovan tavoitteen toteutumisen selvittämistä varten on myös järjestetty opettajille, koulunkäynninohjaajille, rehtoreille ja oppilashuollon henkilöstölle kysely tammikuussa 2021.</p> <p>Kaikilla oppilailla on mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen ja toiminnalliseen oppimiseen koulupäivän aikana.</p> <p>Jokainen koulu ja oppilaitos arvioi tavoitteen toteutumista lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.</p> <p>Toiminta kuvataan tarkemmin koulujen lukuvuosisuunnitelmissa, joihin myös arvioidaan toiminnan toteutuminen. Sitovan tavoitteen toteutumisen selvittämistä varten on myös järjestetty opettajille, koulunkäynninohjaajille, rehtoreille ja oppilashuollon henkilöstölle kysely tammikuussa 2021.</p>	
<p>Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.</p> <p>Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.</p>	<p>Kaiken toiminnan lähtökohtana on "turvallisesti yhdessä".</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen ja tasapuolistaminen</p>	<p>Koulujen turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset on aikataulutettu ja ne ovat toteutuneet aikataulun mukaisesti.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoimintaa on kehitetty ja tasapuolistettu.</p>
<p>Työntekijöiden hyvinvointiin ja</p>	<p>Aamu- ja iltapäivätoimintaan kohdennetut henkilöstöresurssit ovat koulujen välillä mahdollisimman tasapuoliset ja niissä on huomioitu tuen tarpeessa olevat lapset, joilla on päätös kohdennetusta ohjaajapalvelusta.</p> <p>Resurssienjakoa uudistetaan niin, että se kohtelee kaikkia tasapuolisesti ja huomioiden enemmän koulukohtaisia eroja.</p> <p>Resurssienjakomalli on tehty ja käytössä.</p>	

johtamisen muutokseen	Johdon valmennukseen panostetaan.	Johdon valmennukseen on panostettu.
panostetaan.	<p>Syksyllä 2019 on toteutettu resurssijaon uudistaminen, jossa ryhdyttiin seuraaviin toimenpiteisiin: 1) Tuntiresurssin tasaus koulujen välillä niin, että ryhmäkoot pysyvät tasapuolisina, 2) Tuntiresurssin pienentäminen ja 3) Ohjaajaresurssin pienentäminen ja resurssijaon selkeyttäminen. Mallia kehitetään jatkuvasti, jotta koulut olisivat mahdollisimman tasavertaisessa asemassa keskenään. Rehtoreille on järjestetty ryhmävalmennusta ja jatkokoulutusta.</p>	
Vapaa-aika	Kirjasto parantaa kotipalvelun saavutettavuutta lisäämällä palveluun suunnattua henkilöresurssia ja markkinointia	Kirjaston kotipalvelujen asiakasmäärät ovat lisääntyneet 50 %
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme	Kirjaston kotipalveluun on lisätty henkilöresurssia kirjaston muista tehtävistä suunnitellusti ja korona-aikana kotipalvelun kysyntä on kasvanut, ja tavoitteeseen on päästy ilman suurta markkinoinnin lisäystä.	
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.	<p>Keräämme säännöllisesti palautetta opiskelijaryhmiltä. Lähetämme sähköisen arviointilomakkeen syyslukukauden loputtua kaikille opiskelijoille. Analysoimme palautteen alkuvuodesta ja huomioimme toiveita seuraavaa lukuvuotta ajatellen.</p>	Sähköinen lomake on luotu, palautetta on kerätty ja analysoitu. Palaute huomioitu lukuvuoden 2020-2021 kurssitarjonnassa.
Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Sähköinen lomake on luotu, palautetta on kerätty ja analysoitu. Palaute on huomioitu lukuvuoden 2020-2021 kurssitarjonnassa.	

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talous-arvio	TA muutos 2020	TA + Muutos 2020	Toteuma 2020	Tot-%	Poikkeama	Toteuma	Muutos-% 19/20
Toimintatulot	3 676		3 676	3 697	100,6	21	3 960	-6,7
Toimintamenot	-57 579	1 316	-56 263	-54 799	97,4	1 464	-55 936	-2,0
Toimintakate	-53 902	1 316	-52 586	-51 102	97,2	1 484	-51 975	-1,7
Suunnitelmapoistot						140	-358	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina, htv	644,0		644,0	643,8	100,0	-0,2	644,8	-0,2

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Koronaepidemia on osoittanut käytännössä, miten sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden on kyettävä nopeassa tahdissa sopeuttamaan toimintansa yllättävässä tilanteessa ja poikkeusoloissa.

Koronaepidemian seurauksena toimintojen muutokset ovat vaatineet erityisiä ponnisteluja koko sivistysosaston henkilöstöltä, esimiehiltä ja osaston johdolta. Henkilöstöä on määräjäksi siirretty muiden osastojen palvelukseen poikkeusolojen aikana. Toimenpiteen avulla tuettiin mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamista ja koronaepidemian seurauksena yrityksille myönnettyjen tukien käsittelyä. Tästä huolimatta osaston omat palvelut pystyttiin toteuttamaan säädösten mukaisesti ja valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kaikilta osin.

Vuoden 2020 aikana suoritettujen talouden sopeuttamistoimenpiteiden ja arvioitua alhaisempina toteutuneiden sisäisten menojen ansiosta sivistysosaston käyttötalouden toimintakate alitti vuoden 2020 talousarvion. Jokaisen yksikön osiossa on tarkemmin avattu yksikön olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Oppivelvollisuuden laajentumisen seurauksena kunnalla on aikaisempaan suurempi velvollisuus tukea ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista. Tämä edellyttää koulutuspalveluiden toimintojen kehittämistä. Sekä oppivelvollisuuden laajentuminen ja kaksivuotinen esiopetus lisäävät kunnan menoja ja vähentävät tuloa.

Sivistysosasto on yhteistyössä kehitys- ja kaavoituskeskuksen kanssa tarkistanut kunnan väestöennustetta tuleville vuosille. Jotta kunnalla on luotettavat kasvuennusteet käytettävissä, yhteistyötä tulee jatkaa ja kehittää. Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten ja oppilasmäärien seuranta tulee systematisoida.

Sivistysosaston talouden seuranta ja ennustettavuutta tulee kehittää yhteistyössä talous- ja hallintopalveluiden kanssa. Toimintojen tuottavuutta tulee parantaa ja tilojen käyttöastetta nostaa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsi- ja oppilasmäärien toteutumisen seuranta pitää kehittää niin, että mahdolliset muutostrendit havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Valiokunnan tulee saada tiedot toteutuneista määristä kaksi kertaa vuodessa.

Sivistysosaston käytössä olevien kiinteistöjen alhainen käyttöaste aiheuttaa sen, että osaston sisäiset kiinteistömenot ovat selkeästi suuremmat kuin todellinen tarve edellyttää. Mikäli tilojen käyttöastetta ei saada nostettua oleellisesti, sisäisten menojen osuus koko osaston käyttökatteesta lisää paineita tasapainottaa menoja osaston omien ulkoisten menojen osalta.

Tulosyksikkö: Hallintopalvelut

VASTUUHENKILÖ: Sivistysjohtaja

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talous-arvio	TA muutos 2020	TA + Muutos 2020	Toteuma 2020	Tot-%	Poikkeama	Toteuma	Muutos-% 19/20
Toimintatulot				1		1	0	-390,8
Toimintamenot	-260	13	-248	-472	190,5	-224	-344	37,4
Toimintakate	-260	13	-248	-472	190,2	-224	-344	37,1
Suunnitelmapoistot								
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina, htv	2,0		2,0	2,2	110,0	0,2	2,2	

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Hallintopalveluissa on töissä sivistysjohtajan lisäksi yksi sihteeri ja yksi erityissuunnittelija. Palveluja kehitetään keskitetysti talous- ja hallintoyksikön toimesta.

Toimintakate ylittyminen johtui keskeisesti sisäisten vuoksien ennustettua selkeästi suuremmasta toteutumisesta.

Sivistysosaston hallintopalvelut tuottavat sekä osaston sisäiset hallintopalvelut että kuntalaisille tarkoitetut koulukuljetuspalvelut. Koulukuljetusperiaatteet uusittiin kesällä 2020. Osa koulukuljetusreiteistä jouduttiin kilpailuttamaan syksyllä 2020, koska keskeinen palveluntuottaja ajautui konkurssiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Koulukuljetusten toimivuutta kehitetään yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Koulukuljetuksiin liittyvät taksikuljetukset joudutaan kilpailuttamaan seuraavan kerran vuonna 2023. Kilpailutuksen tekniset valmistelut aloitetaan keväällä 2021, jotta palveluiden asiakaslähtöisyys, taloudellisuus ja toimivuus pystytään huomioimaan kilpailutuksen toteutuksessa nykyistä paremmin.

Tulosityksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut

VASTUUHENKILÖ: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut-tulosityksikkö tarjoaa sekä lakisääteistä laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta ja esiopetusta että avointa leikki- ja kerhotoimintaa. Vanhemmat saavat valita joko suomen- tai ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen mahdollisuuksien mukaan. Palveluvalikkoo laajentavat kotihoidon ja yksityisen hoidon tuet ja kuntalisät sekä palveluseteli. Toiminnan tarkoituksena on turvata lasten hyvinvointi tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta sipoolaislapsille.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2020	TA muutos 2020	TA + Muutos 2020	Toteuma 2020	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2019	Muutos-% 19/20
Toimintatulot	1 400		1 400	1 281	91,5	-119	1 431	-10,5
Toimintamenot	-17 756	13	-17 743	-16 855	95,0	888	-16 692	1,0
Toimintakate	-16 356	13	-16 343	-15 574	95,3	769	-15 261	2,1
Suunnitelmapoistot						140	-63	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina, htv	225,0		225,0	222,1	98,7	-2,9	223,1	-0,4

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Varhaiskasvatuksen sitovat tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti.

Lapsiperhetoimijoiden verkostotapaamisten tulokset ylittivät tavoitteet, sillä vuoden aikana saatiin valmiiksi Sipoon kunnan sähköinen perhekeskusmalli, jonka ajatuksena on keskittää lapsiperheiden tarvitsemat palvelut samaan paikkaan. Lisäksi henkilöstölle suunnattu leikin tukemisen työkalupakki valmistui OPH:n Sipoon susi liikkuu ja leikkii -hankkeeseen liittyen yhteistyössä Hannelandian kanssa. Päiväkotien ja esiopetusyksiköiden leikkiympäristöjä kehitettiin merkittävästi.

Vuoden aikana saatiin valmiiksi varhaiskasvatuksen palveluselvytys, jossa tarkasteltiin lapsimäärien kehitystä kunnassa sekä sen perusteella tarvittavien varhaiskasvatuskiinteistöjen määrää ja sijaintia. Palveluselvytykseen otetaan myöhemmin mukaan myös koulutuspalvelujen vastaava selvitys, jolloin kiinteistöjen tarvetta ja käyttöä voidaan optimoida parhaiten tarpeita vastaavaksi koko sivistysosaston osalta.

Alle kouluikäisten lasten määrä Sipoon kunnassa laski viime vuonna noin neljäkymmenellä lapsella. Palveluselvytyksen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä nousee kuitenkin takaisin nykyiselle tasolle 2030 luvulle tultaessa.

Leppätien kielikylpypäiväkoti oli koko toimintakauden päiväkoti Pikkusydämen tiloissa, kun omasta kiinteistöstä luovuttiin suurien remontointitarpeiden vuoksi.

Keväällä koronapandemian vuoksi suositeltiin valtakunnan tasolla huoltajille lasten pitämistä kotona poikkeusolojen ajan. Lapsia oli tuolloin varhaiskasvatuksessa n. 20 % normaalimäärästä, ja kotona olevien lasten huoltajille korvattiin asiakasmaksut samalta ajalta.

Talousarvio:

Varhaiskasvatuksen maksutuottojen arvioitiin jäävän n. 250 000e alle talousarvion, kun pandemian ja poikkeusolojen vuoksi kotiin jääneille lapsille hyvitetiin asiakasmaksuja. Lopulta asiakasmaksutuotot jäivät n. 120 000 euroa talousarviosta.

Toimintakulut alittivat talousarvion yhteensä n. 890 000 eurolla. Suurimpina alituksina sisäisissä kuluissa olivat ruokapalvelut 240 000e, it-kulut 55 000 sekä sisäiset vuokratulot 80 000e. Lisäksi yksityistä varhaiskasvatusta käytettiin yksityisen hoidon tuella vähemmän kuin edellisenä vuonna 100 000 eurolla ja yksityiseen esiopetukseen varatuista kuluista säästy 240 000e.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2020

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kunnan kustantama varhaiskasvatus, lapsia päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa (v. 2017 sisältää ostopalvelun)	794	805	740	770
Lapset, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatukseen	153	149	180	140
Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	139	143	120	144
Varhaiskasvatus yhteensä	1086	1 097	1 040	1054
Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, %	73	81	80	80
Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1481	1 358	arvio 1300	1316
0–6-vuotiaat kunnassa 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1 649	1 533	arvio 1480	1494
Esikouluikäisiä kunnassa	245	295	220	211
Lapsipaikka kapasiteetti kunnallisessa päivähoidossa	904	1 029	1 050	1051
Lapsipaikka kapasiteetti palvelusetelipäiväkodeissa	179	294	250	232
Lapsipaikat ostopalvelupäiväkodeissa	0	0	0	0
Kustannukset/paikka, kunta, euroa	11 608	11 432		11 251
Kustannukset/paikka, ostopalvelu, euroa	11 384	0	0	0

Arvio tulevasta kehityksestä

Sipoon kunta on valittu yhdeksi OPH:n kokeilukunnaksi kaksivuotisen esiopetuksen järjestämisessä vuosille 2021-2024.

Sipoon varhaiskasvatuspalveluissa otetaan huhtikuussa 2021 käyttöön uusi sähköinen Daisy -järjestelmä, joka korvaa aiemman järjestelmän ja mahdollistaa mm. yhteydenpidon keskistetysti suoraan huoltajille. Samaan aikaan otetaan käyttöön myös sivistysvaliokunnan päätöksellä uusi, tuntiperusteinen asiakasmaksujärjestelmä.

Varhaiskasvatuspalveluiden avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa tullaan vähentämään säästötoimenpiteenä. Lisäksi kesällä järjestetään ensimmäistä kertaa puistoruokailua lapsiperheille ja alle 16-vuotiaille nuorille Nikkilässä ja Söderkullassa valtuustoaloitteen mukaisesti. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenevat valtakunnallisesti asiakasmaksulakiin tehtyjen muutosten vuoksi 1.8.2021 alkaen.

Palveluverkkoa tarkastellaan yhdessä koulutuspalvelujen kanssa, jotta palvelut voidaan tuottaa turvallisesti ja kustannustehokkaasti asukkaiden saataville.

Tulosityksikkö: Koulutuspalvelut

VASTUUKHENKILÖ: Opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tulosityksikön tarkoituksena on antaa kuntalaisille korkeatasoista opetusta kouluissa, joissa on osaavat opettajat, ylläpitää viihtyisiä ja turvallisia kouluja, tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen koulutukseen myös rinnakkain lukiokoulutuksen kanssa ja vahvistaa nuorten tulevaisuudenuskoa. Toisin sanoen lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan eväät hyvään elämään. Toimintaa tarjotaan sekä keskeisesti sijaitsevilla alueilla että kylissä ja pyritään siten vaikuttamaan monipuolisen yhdiskunnan rakentamiseen.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2020	TA muutos 2020	TA + Muutos 2020	Toteuma 2020	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2019	Muutos-% 19/20
Toimintatulot	1 674		1 674	1 710	102,1	36	1 903	-10,2
Toimintamenot	-32 900	1 208	-31 692	-31 411	99,1	281	-32 535	-3,5
Toimintakate	-31 226	1 208	-30 018	-29 701	98,9	317	-30 632	-3,0
Suunnitelmapoistot						140	-133	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina, htv	367,0		367,0	370,1	100,8	3,1	370,4	-0,1

Olellaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sitovat tavoitteet ovat toteutuneet. Oppilasmäärät ovat kasvaneet perusopetuksessa 20 oppilaalla ja lukiossa 17 oppilaalla. Jos katsoo yksittäisiä kouluja, niin monessa koulussa oppilasmäärät ovat laskussa. Tämän takia ryhmäkoot ovat epätasaiset koulujen välillä. Tähän on reagoitu kehittämällä resurssinjakomallia syksyllä 2019, jonka vaikutukset näkyvät 2020.

Jokipuiston koulu siirtyi kokonaisuudessaan väistötiloihin alkusyksystä 2019, suurin osa koulusta toimi väistötiloissa jo loppukeväällä 2019. Väistötiloina toimivat Juhlatalo ja Wessman-talo. Juhlatalolla opiskelleet oppilaat siirtyivät lokakuussa 2020 uusiin väistötiloihin Jokipuiston koulun liikuntasalirakennukseen, kun niissä tehty remontti valmistui.

Uusi Söderkullan sivistys- ja kulttuurikeskus otettiin kokonaisuudessaan käyttöön syksyllä 2020. Kiinteistössä toimii Sipoonlahden koulu ja Söderkulla skola. Nikkilän Sydämen laajennus on rakenteilla ja rakennustyöt aikataulussaan. Laajennusosa ja liikuntasali otetaan käyttöön elokuussa 2021. Tiloissa toimii Sipoonjoen yhtenäiskoulun lisäksi lukuvuoden 2021 – 2022 ajan Jokipuiston koulu, joka siirtyy kokonaisuudessaan näihin tiloihin väistöön. Jokipuiston remontti etenee aikataulun mukaisesti ja tilat otetaan koulun käyttöön elokuussa 2022. Talman lisätilat kilpailutettiin syksyllä 2020 ja ne tulevat koulun käyttöön loppusyksystä 2021.

Toimintatuotot

Toimintatuotot vuonna jäi noin 150 000 € talousarviota pienemmäksi. Suurin selitys tälle on koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut, jotka olivat 192 000 € arvioitua pienemmät. Kokonaisuudessaan AP-IP -maksut olivat vuonna 2020 noin 2/3 vuoden 2019 tasosta, mikä selittyy kevään etäopetusjaksolla koronaviruspandemian vuoksi.

Toimintamenot

Toimintamenojen osalta koulutuspalvelut alittavat talousarvion noin 360 000 eurolla. Henkilöstökulujen osalta pysyttiin talousarviossa. Merkittävää on, että henkilöstökulut vuonna 2020 jäävät noin 40 000 euroa pienemmäksi kuin TP2019 palkankorotuksista riippumatta. Henkilöstökuluihin vaikuttaa syksyllä 2019 toteutettu resurssijaon uudistaminen, jossa on ryhdytty seuraaviin toimenpiteisiin: 1) Tuntiresurssin taseus koulujen välillä niin, että ryhmäkoot pysyvät tasapuolisina, 2) Tuntiresurssin pienentäminen ja 3) Ohjaajaresurssin pienentäminen ja resurssijaon selkeyttäminen.

Suurimmat säästöt toimintakuluissa tuli IT-palveluista (330 000 €) ja ruokapalveluista (360 000 €), kun taas sisäiset vuokrat ylittivät talousarvion noin 90 000 eurolla.

Kokonaisuudessaan toimintakate on 209 000 € talousarviota pienempi.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2020

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Peruskoulut + lukiot	15+2	15+2	15+2	15 + 2
Oppilaat, peruskoulu	2 612	2 610	2 610	2630
Opiskelijat, lukio	335	349	349	366
Kustannus/lukio-opiskelija, euroa	8029	8 038	9 364	
Kustannus/peruskouluoppilas, euroa	9715	9 621	10 172	
Kokonaisviikkotuntimäärä, peruskoulu	5 064	5 096	4 750	4925
Kokonaisviikkotuntimäärä, lukiot	629	642	640	
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/oppilas	1,94	1,96	1,82	1,87
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/opiskelija	1,88	1,83	1,83	
Opettajien sijaisten palkkakustannus, euroa	677 000	620 000		
Aamu- ja iltapäivätoiminta, lapset	413	375	360	359

Arvio tulevasta kehityksestä

Oppilasmäärän ei ennakoida kasvavan merkittävästi lähivuosina. Kustannuspaineita lisää oppilasmäärien lasku tiettyjen koulujen alueella ja palveluverkon hajanaisuus. Sipoonjoen koulun laajentuminen yhtenäiskouluksi ja kielikylvyn laajentuminen Söderkullaan lisää jatkossa kustannuspaineita. Oppivelvollisuuslainsäädännön pidentyminen tulee vaikuttamaan kasvavasti niiden oppilaiden määrään, joiden oppivelvollisuuden suorittamisen järjestämisestä koulutuspalveluiden tulee huolehtia niin opetuksen järjestämisen kuin opiskeluvälineiden tarjoamisen osalta.

Tulosyksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

VASTUUHENKILÖ: Vt. Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tukevat monipuolisesti elinikäistä oppimista sekä vahvistavat aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat elämyksiä,

kokemuksia ja eväitä kaikenikäisille jokaiseen elämänvaiheeseen. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Kuntalaisten toiveet palveluiden kehittämiseksi otetaan huomioon ja tavoitteena on hyvä yhteistyö kunnassa toimivien yhdistysten ja muiden tahojen kanssa. Monipuoliset ja tarkoituksen mukaiset tilat, tapahtumat ja toiminta mahdollistavat eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamisia. Viihtyisä ympäristö ja mahdollisuus aktiiviseen elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen lisäävät hyvinvointia ja kunnan vetovoimaisuutta.

Taloudellinen tulos

1 000 €	Talousarvio 2020	TA muutos 2020	TA + Muutos 2020	Toteuma 2020	Tot-%	Poikkeama	Toteuma 2019	Muutos-% 19/20
Toimintatulot	602		602	705	117,1	103	626	12,6
Toimintamenot	-6 663	84	-6 580	-6 060	92,1	520	-6 365	-4,8
Toimintakate	-6 061	84	-5 977	-5 355	89,6	622	-5 739	-6,7
Suunnitelmapoistot							-176	-100,0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina, htv	50,0		50,0	49,4	98,8	-0,6	49,1	0,6

Olennaiset tapahtumat toiminnassa sekä analyysi tavoitteiden ja tunnuslukujen toteumasta

Sipoon opisto

Sipoon opiston kevätlukukauden 2020 toimintaan vaikutti maailmanlaajuinen Covid-19 epidemia. Lähiopetus keskeytyi 18.3.2020, jolloin myös opiston toimitilat suljettiin. Opisto siirtyi nopealla aikataululla etäopetukseen ja otimme uusia digitaalisia työkaluja ketterästi käyttöön. Syyslukukauden 2020 pystyttiin toteuttamaan lähiopetuksena viimeistä opetusviikkoa lukuun ottamatta. Opiskelijamäärät vähenivät 13 % ja kurssimaksutuotot vähenivät 21 % tai 52 975 €. Opiston Opetushallituksen myöntämät hankerahoitukset työllisyyttä lisäävinä hankkeina kustannettavat niin pitkäaikaistyöttömille sekä maahanmuuttajataustaisille ovat toteutuneet lähiopetuksena syyslukukauden 2020.

Kirjastopalvelut

Kirjastotilat suljettiin keväällä 16.3.2020 aluehallintoviranomaisten määräyksen perusteella ja kaikki asiakaspalvelu, etäpalveluita lukuun ottamatta keskeytettiin. Kirjastojen henkilökunta oli sulun aikana lomilla ja talkoovapaalla, muihin tehtäviin siirrettynä tai tekivät verkkosisältöjä, asiakasneuvontaa verkossa ja puhelimitse sekä kokoelmanhoidollisia tehtäviä. Kirjaston henkilökunta tuotti koko vuoden aktiivisesti monipuolista verkkosisältöä.

Kirjastotiloissa toteutettiin myös tilajärjestelyjä. Söderkullassa kalustejärjestelyin saatiin aikaiseksi nuorille ja lapsille omat oleilualueet ja asiakaspalvelualueita uudistettiin paremmin itsepalvelua mahdollistavaksi. Nikkilän kirjastoon perustettiin kotiseutukokoelma ja näin saatiin varastossa ollut kotiseutuaineisto asiakkaiden nähtäville. Uloslainaus sallittiin toukokuussa ja kirjastojentilat aukesivat asiakkaille kesäkuun alussa. Kesällä ja syksyllä kirjastot olivat auki monin turvajärjestelyin. Asiakaspaiikkoja järjestettiin niin, että turvavälejä on mahdollista pitää ja maskit, käsidesit ja asiakaspalvelupisteiden pleksisuojat olivat koko ajan käytössä.

Kirjastot toimivat maskien jakelupisteinä kuntalaisille ja muutamia tapahtumia järjestettiin turvajärjestelyt huomioiden. Syksyllä Sipoossa alkoi kiertää myös Porvoon uusi kirjastoauto kouluilla

ja päiväkodeilla. Marraskuun lopulla rajoitustoimia tiukennettiin ja kirjastot siirtyivät rajattuun asiakaspalveluun, oleskelu tiloissa kiellettiin. Kirjastoissa on kehitetty kotipalvelua ja asiakkaita on saatu yli 50 % lisää vuoden aikana. Lisäksi yhteistyössä palvelutalojen kanssa on esitelty ikääntyneelle väestölle kirjastojen sähköistä materiaalia. E-aineistojen käyttö on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna eniten kirjamateriaalien osalta, noin 10 000 lainalla Helle-kirjastoissa. Sulkujaksoista ja rajoituksista johtuen Sipoon aineistolainaus sekä kävijäluvut laskivat huomattavasti.

Liikuntapalvelut

Koronaepidemia sulki kunnan liikuntatilat maaliskuussa ja myös kaikki ohjattu toiminta keskeytettiin kevätkauden osalta tuolloin. Kesän uimakoulut järjestettiin lähes normaalisti ja syksyllä päästiin avaamaan niin liikuntatilat kuin ohjattu toiminta rajoituksin. Tilat suljettiin kokonaan jälleen marraskuun lopussa ja rajoituksin toteutettu ohjattu toiminta keskeytyi tuolloin myös.

Ulkoilualueiden ja -reittien käyttö moninkertaistui vuoden aikana, mm. Söderkullan kuntoportaiden kävijälaskurin lukemat olivat vuoden 2020 osalta yli kolminkertaiset edellisvuoteen verrattuna ja vastaavia havaintoja on muilta ulkoilu- ja virkistysalueilta. Tämä on asettanut suuria haasteita kunnossapidolle ja korjauksille.

Vuoden 2020 aikana perusparannettiin Söderkullan polkuja ja reitistöä, uusittiin Nikkilän kartanon ulkoilureitin valaistus led-valoiksi, rakennettiin lisälaituri Norrkullalandettiin ja grillejä saariston virkistysalueille sekä ulkosuihkut Pilvijärven uimarannalle. Liikuntapalvelut osallistuivat myös Talman koulun piha- / puistoprojektin toteuttamiseen. Eri hankkeiden valmistelutyöhön osallistuminen on ollut mittavaa.

Korona rokotti myös liikuntaneuvontaan osallistuvien asiakkaiden määriä ja vuoden aikana neuvonnan piirissä oli 38 henkilöä (2019: 53).

Ennen kaikkea koronasta johtuen Liikuntapalvelujen tuotot toteutuivat vain 87 %:sti budjetoituun nähden. Koronan lisäksi erittäin leuto talvi vähensi myös kustannuksia (kulut toteutuivat 94 %:sti), joten toimintakate oli 95 % tasolla.

Kulttuuripalvelut

Maaliskuussa todettiin, että kevään kulttuuritapahtumat on siirrettävä syksyksi. Valitettavasti syksylläkään ei voitu yleisötapahtumia järjestää Koronarajoitusten takia. Taiteilija Thomas Nyqvistin kanssa sovittu kesänäyttely ja Söderkullan kartanon alueella toteutettava Riverside-festivaali, siirrettiin vuodella eteenpäin. Touko-kesäkuussa toteutettiin sen sijaan M. Huovilan yhteisöllinen taideteos Some-kanavissa nimeltä "Rajattu tila". Stefan Lindforsin ja Ville Mäkikoskelan julkiset taideteokset valmistuivat loppukesästä Jokilaaksoon. Elokuussa järjestimme yhteistyössä Sibelius akatemian ja Ornamon kanssa "Taide käyttöön" seminaarit Sipoossa, joihin kumpaankin osallistui yli 200 henkeä verkon kautta. Sipoon äänet festivaali onnistuttiin kuitenkin toteuttamaan, vaikkakin rajoitetulla yleisömäärällä. Tapahtuman joitakin konsertteja striimattiin ja yksi konsertti taltioitiin. Koululaisille ja yleisölle suunnattu Umo-konsertti striimattiin. Joulukuussa oli esillä Nina Sivenin valoinstallaatio Aravatalossa, jota pystyi ulkopuolelta ihastelemaan.

Verkon kautta toteutetut ohjelmat on otettu myönteisesti vastaan ja katsojamäärät ovat olleet yllättävän hyvät. Kulttuurialan toimijoille vuosi on kuitenkin ollut katastrofi. Kunnan kulttuuripalvelut toteuttaa keskimäärin vuositasolla n. 40 tapahtumaa, joko yksin tai yhteistyönä. Vuonna 2020 tapahtumien määrä on puolittunut ja tapahtumat on mahdollisuuksien mukaan siirretty verkkoon. Toisaalta on opittu uusia tapoja toimia, joista on hyötyä jatkossa. Yhdistykset eivät ole voineet toteuttaa suunnitelmia, joihin keväällä hakivat avustuksia.

Topeliussalin korjauksen hankesuunnitelma toteutettiin syksyn aikana

Taiteen perusopetus on pääosin järjestetty etäopetuksena. Valtakunnallisesti opiskelijamäärät ovat laskeneet 10 – 20 %, joka vastaa Sipoon lukuja.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö pystyi Covid -19 pandemiasta huolimatta tavoittamaan tuen tarpeessa olevia nuoria. Pystyimme, rajoituksista huolimatta, järjestämään loma-ajan toimintaa kuten leirejä, retkiä ja kursseja. Nuorisotilat pysyivät avoimina vuoden aikana yhteensä 8 kk. Keväällä, pandemian alkuvaiheessa, kun nuorisotilojakin jouduttiin sulkemaan, siirtyivät nuorisotyöntekijät tekemään työtään verkkoon, ulkotiloihin ja auttamaan mm. tukea tarvitsevia etäopiskelevia oppilaita opintojensa kanssa. Yhteistyö nuorten kanssa työtä tekevien eri osastojen ja instanssien kanssa on vuoden aikana tiivistynyt mm. poliisivetoisen Ankkuritoiminnan aloittamisen vuoksi. Nuorisotila Pleissi sulki ovensa marraskuussa koska muutto uusiin tiloihin osoitteessa Opintie 6 b, alkoi.

Etsivän nuorisotyön aktiivisten asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana yli 30 %.

Erityisnuorisotyöntekijät alkoivat marraskuussa pitämään toiminnallisia oppitunteja peruskouluissa, aiheena kiusaamisen ehkäisy, painopiste nettikiusaamisessa. Erityisnuorisotyö on myös ollut mukana ryhmäyttämässä koululuokkia, joissa on ollut haasteita mm. yhteishengen ja kiusaamisen kanssa. Aloitimme katupartiointitoiminnan suunnittelun yhdessä molempien seurakuntien kanssa. Tarkoituksena on koota ryhmä vapaaehtoisia aikuisia, joita koulutetaan ja jotka toimisivat turvallisina aikuisina nuorten keskuudessa taajamissamme erityisesti niinä iltoina, kun on paljon nuoria liikkeellä kuten esim. vappu, koulun päättäjäiset ja koulun alku. Nuorisovaltuusto on kokoontunut vuoden aikana 11 kertaa. Uusi ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin vakanssi sai täyttöluvan loppuvuodesta.

Toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut 2020

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Sipoon opiston opetustunnit	12 578	12 273	13 500	12822
Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	-31	-34	-34	-30
Kirjaston kävijämäärät	158 730	176 039	190 000	145484
Kirjaston lainausten määrä/asukas	12,5	13,7	15	10,9
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-33	-34	-36	-35
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	680	694	780	678
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-101	-88	-90	-84
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	14	13	13	14
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-31	-33	-33	-34

Arvio tulevasta kehityksestä

Koronapandemia vaikuttaa vielä pitkään ja palveluiden kehittämisessä on panostettava väestön henkisen pääoman korjaamiseen ja toipumiseen. Erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja harrastamismahdollisuuksien tukeminen ovat keskiössä. Syrjäytymisen ja liikkumattomuuden ehkäisy ovat lähivuosien suurimpia haasteita, joihin kaikki yksikön palvelut pyrkivät toiminnallaan vaikuttamaan. Yhteisöllisyys ja kansalaistaitojen tukeminen nousevat entistä tärkeiksi tavoitteiksi kaikkeen toimintaan. Kulttuuritoimijoiden tukeminen ja toiminnan mahdollistaminen ovat myös tärkeitä tehtäviä pandemian aiheuttamien vahinkojen korjaamisessa.

Edellä mainitut keskeiset tehtävät ovat suuria haasteita myös siksi, että kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita on leikattu osana kunnan talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Tavoitteiden

saavuttamiseksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut pyrkivät toimimaan entistä enemmän yhtenä kokonaisuutena. Johtaminen toteutetaan vt. Järjestelyin ja palveluiden tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että tilanteen salliessa yksikölle palkataan kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö jatkuvan kehityksen turvaamiseksi.

Tilojen käytönsuunnittelussa tiivistetään yhteistyötä sivistysosaston sisällä ja toimitilojen kanssa. Peruskorjauksia toteutetaan mm. Topeliussali ja Artborg. Opiston toimintojen siirtyminen uusiin sopiviin ja terveisiin tiloihin jatkuu. Nuorisopalvelujen tilat Nikkilässä eivät nykyisellään ole tarkoituksenmukaisia, sillä Nikkilän nuorisotalo kaipaa kipeästi peruskorjausta.